

PSIXOLOGIYADAN O'QUV FAOLIYATINI TASHKIL ETISH SHAKLLARI

Farg'ona viloyati O'zbekiston tumani

5- maktab Oripova Jo'raxon Abduxozirovna

59- maktab Raimova Dilafruz Jabborovna

ANNOTATSIYA: Mazkur maqola psixologiyadan o'quv faoliyatini tashkil etish shakllari, psixologiyani o'qitishning samarali strategiyalari, an'anaviy ma'ruzalar va faol o'rganishni rag'batlantiradigan va turli xil ta'lim uslublariga mos keladigan qiziqarli tadbirlarni o'z ichiga olish muhimligi to'g'risida to'liq bayon qilingan.

Kalit so'zlar: intellektual rag'batlantirish, psixologiya, o'quv faoliyati, texnologiya integratsiyasi, psixologik tushuncha, Inklyuziv ta'lim muhiti.

KIRISH

Bugung kunda psixologiya fanining muhim, dolzarb vazifalaridan biri — bu uning tadqiqot metodlari va prinsiplarini nazariy hamda metodologik jihatdan chuqurroq tadqiq qilishdan iboratdir. Jumladan, kuzatish juda sodda, ikki ko'rinishga ega bo'lgan amaliy tajriba metodi tariqasida tahlil qilinmasdan, balki uning murakkablik xususiyatiga xos metodikalarni qamrab olish kerakligini ta'kidlab o'tish, natijalarni qayd qilishning o'ta murakkab texnologiyasi mavjudligini, ijtimoiy psixologik yondashuvda u alohida ahamiyat kasb qilishini uqtirib o'tish maqsadga muvofiqdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Bilimlarni uzatishning psixologik nazariyalari ijtimoiy-madaniy nuqtai nazardan sezilarli darajada ta'sirlangan, shuning uchun ta'lim faoliyatini tashkil qilish shakli madaniy, tarixiy va ijtimoiy kontekstning majmui shaklida qaraladi. Mazkur nuqtai nazarga ko'ra, o'quvchilarga berilishi kutilayotgan bilimlar ma'lum bir madaniy kontekstda o'rnatiladi. Keyin bilimlarni o'quvchilar o'zlarining oldingi bilimlariga moslashtirish uchun qayta qurishlari kerak, keyin esa ular tomonidan o'zlashtirilishi mumkin. Agar o'quvchilar kattalar tomonidan boshqariladigan mashg'ulotlarga jalb etilsa va ba'zi hayotiy tajribalarni bajarsa, bu jarayonni amalga oshirish mumkin. Mazkur

qarashlar ta'lim faoliyatini tashkil etish konsepsiyasiga mos keladi, biroq chalkash terminologiyalar va mutaxassislarning fikrlaridagi farqlar konsepsiyani tushunishni noaniq qilib qo'ydi.

NATIJALAR

Ta'lim faoliyatini boshqa shaxsga o'rganishga yordam berishga qaratilgan ta'lim agentining xatti-harakati sifatida belgilab, ta'lim faoliyatini tashkil etish shakli o'quv faoliyatini amalga oshirish xususiyatiga ega bo'lgan umumiy va doimiy faoliyat turi ekanligi taklif etiladi. Ta'lim faoliyatini tashkil etish shakllari - ko'rsatma, o'rgatish va tarbiyalashdir. O'qitish ma'ruzalar, muhokamalar va to'g'ridan-to'g'ri amaliyotlar orqali amalga oshiriladi. O'qitish ushbu materiallarni o'zlashtirish uchun o'rganilgan materiallarga tegishli bo'lgan amaliyotlarni topshirish orqali amalga oshiriladi. Indoktrinatsiya ma'lum mafkura yoki qadriyatlarni yetkazish shaklida o'quvchilarga materiallarni o'zlashtirishga intilishdir. Psixologiya o'qitishni qulaylashtirish va takomillashtirishning yana bir muhim yo'li — o'qituvchilarga va o'quvchilarga mo'ljallangan o'quv qo'llanmalari, darsliklar, uslubiy ko'rsatmalar, tavsiyalar, ishlanmalar ishlab chiqishdir. Mazkur muammo yechimining navbatdagi yo'li — har bir psixolog o'qituvchini attestatsiyadan o'tkazish, shartnoma asosida ishlash mezoniga rioya qilishdan iboratdir. Bu muammo rivojlangan mamlakatlarda allaqachon o'z yechimini topgandir.

MUHOKAMA

O'quvchilar psixologiya tarixini o'rganishlarida fanni vaqt davomida rivojlanish mantiqini o'zlashtirib olishlari muhim ya'ni qanday ijtimoiy talablar uni yaratgani va u qanday qilib ularni qondirishga yordam berganini bilib olishlari kerak. Psixologiya tarixi fani qadimgi davrlaridan to bizning kungacha rivojlanishini kuzatadi, tushuntiradi, zamonaviy nazariya va farazlarni chuqurroq tushuntirishga imkon beradi, ularga tarixiy yondashishni o'rgatadi. Psixologiya tarixini rivojlanishi yuksak e'tibor va ehtiyotkorona munosabatni talab etadi. Psixologiya tarixining nazariy fan sifatidagi xususiyatlari bir vaqtning o'zida ham psixologik fan bo'lishi o'qituvchidan bu fan bo'yicha dars berishda alohida metodik yondashishni talab etadi. Ikki nazariy fanlar - umumiy psixologiya va psixologiya tarixi fanlarini o'qitish ketma-ketligini qayta aniqlash kerak. Ba'zan

psixologiya tarixi oldin o‘qitiladi, ba’zan aksincha, ko‘pincha esa ular birgalikda olib boriladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, psixologiyani samarali o‘qitishning kaliti o‘quvchilar shunchaki bilim oluvchilar emas, balki o‘zlarining intellektual sayohatlarining faol ishtirokchilari bo‘lgan dinamik ta’lim muhitini yaratishdadir. Turli metodologiyalarni o‘zlashtirib, texnologiyani qo‘llash hamda inklyuzivlik va faollikka ustuvor ahamiyat berish orqali biz o‘quvchilarga inson ongining murakkabliklarini o‘rganish, tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirish va psixologik tushunish kuchini umrbod qadrlash qobiliyatini rivojlantirishimiz mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. N.I.Xalilova Psixologiya o‘qitish metodikasi fanidan uslubiy majmuasi 2007.
2. Badmaev B.Ts. Psixologiya o'qitish metodikasi: o'qituvchilar uchun darslik. mutaxassis. universitetlar - M .: VLADOS, 2004
3. Xaydarov F.I. Xalilova N.I. Psixologiya fanlarini o‘qitish metodikasi. –Toshkent, 2007.
4. Davletshin M.G, Do‘smuhamedova Sh. va boshq. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya. – Toshkent, 2007.